

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/12770-7
Saksbehandler: Leif Nordbotten
Dato: 11.06.2021

Svar på høring om å oppheve godkjenningsordningen for frittstående medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter og om fraværsgbyr

Det vises til brev av 21. april 2021 fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) med høring på forslag om å oppheve godkjenningsordningen for frittstående medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter og om fraværsgbyr for private laboratorie- og røntgenvirksomheter som har avtale med regionalt helseforetak.

HelseDirektoratets svar til høringen

Til kapittel 2 - opphevelse av godkjenningsordningen for frittstående medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter

HelseDirektoratet er enig med forslaget fra HOD om at forskriften kan avvikles.

HelseDirektoratet vil spesielt peke på den omtalte forskriftens § 5 om krav til legespesialist innen det relevante fagområdet. Oppgaveglidning mellom profesjoner vil over tid flytte oppgaver som tidligere naturlig hørte til i en yrkesgruppe over til andre yrkesgrupper. Innenfor helseutdanningene i Norge og internasjonalt kommer det subspecialiteter som innehar høy kompetanse på snevrere områder enn tidligere generaliserte utdanninger.

Den teknologiske utviklingen går i retning av muligheten til å yte spesialiserte undersøkelser som ikke nødvendigvis krever den generaliserte spesialistkompetansen innen legeprofesjonen. Utviklingen gjør at den spesialiserte kompetansen det er behov for ikke kan dekkes av en generalisert spesialistkompetanse. Forskriften, slik den er utformet nå, vil da stå i veien for å etablere diagnostiske tilbud fordi det er et ufravikelig krav at kompetansebehovet må dekkes av en spesiell profesjon. HelseDirektoratet anser derfor i likhet med HOD at forskriften ikke er i takt med det som er teknologisk utvikling eller oppgaveglidning.

HelseDirektoratet er kjent med at forskriften ifm. covid-19 er til hinder for å etablere diagnostiske tilbud som godt kan ivaretas uten kravet om ansatt legespesialist innen det relevante fagområdet iht. forskriften.

HelseDirektoratet peker i likhet med HOD på at det er flere lover og forskrifter som nærmere definerer hva som inngår i begrepet forsvarlighet. Forskriften forutsetter at forsvarlig

HelseDirektoratet

Avdeling spesialisthelsetjenester

Leif Nordbotten

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

virksomhet krever at det er ansatt en legespesialist innen det relevante fagområdet. Kompetanse står sentralt i forståelsen av begrepet forsvarlighet, men det blir en uoverensstemmelse å kople dette til generaliserte spesialistkompetanser innen legeprofesjonen. Hdir støtter derfor departementets vurdering av at detaljerte bestemmelser knyttet til kompetansekrav ikke er en ønsket måte å regulere forsvarlighet på.

Lov og forskrift som spesialisthelsetjenesteloven, helsepersonelloven og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring er mer i takt med hva som er endringer som skjer og som har betydning for vurderingen av forsvarlighet. Forsvarlighet vurderes bl.a. ikke kun utfra kompetansen som vurderes å være nødvendig for å utføre en oppgave. Den omtalte forskriften er således ikke i takt med hva som er realiteten i dag.

HOD peker i høringen på nasjonale faglige retningslinjer og veiledere som skal understøtte mål som settes for helse- og omsorgstjenesten. Dette er verktøy som bidrar til å utfylle og nærmere detaljere hva som bør være krav til forsvarlighet, med forankring i lov og forskrift. Retningslinjer og veiledere bygger på kunnskapsoppsummeringer og endres i takt med endret kunnskapsgrunnlag. Retningslinjer og veiledere må oppfattes å være bedre og mer smidig verktøy for å utfylle og anvende f.eks. helsepersonelloven og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring. Retningslinjer og veiledere kan utdype og ev. mer detaljere hvilken kompetanse det er behov for, og vil derigjennom være mer i takt med hva som bør være gjeldende krav. Den omtalte forskriften kan oppfattes å være mer til hinder enn å bidra til en slik smidighet.

Omtalte forskrift krever at det skal være godkjenning for å drive virksomheten, men forskriften sier ikke noe om virketid for godkjenningen. Slik forskriften foreligger vil det være opp til tilsynsmyndighetene å følge opp at virksomheten oppfyller og driver virksomheten iht. forskriftens intensjon, og iht. til den godkjenningen som er gitt. En godkjenning bør inneholde et krav om fornyelse av godkjenningen etter en viss tid. Denne problemstillingen gjør at spørsmålet også kan stilles om ikke forskriften i stedet for å avvikles kanskje heller bør gis virkemidler slik at den blir mer i overensstemmelse med utviklingen. Helsedirektoratet mener at våre kommentarer ovenfor om forskriften gjør at dette ikke er en reell problemstilling. Helsedirektoratet anser at utgangspunktet for denne forskriften ikke er rett virkemiddel, og at en styrking av forskriften med dagens utgangspunkt vil bli feil. Som beskrevet ovenfor mener Helsedirektoratet at øvrige lover og forskrifter bedre stiller nødvendige krav til forsvarlighet.

Til kapittel 3 - fraværsgesbyr for manglende oppmøte hos private laboratorie- og røntgenvirksomheter som har avtale med regionalt helseforetak

Helsedirektoratet har ingen merknader til forslaget fra HOD. Forslaget synes å formalisere det som allerede er en etablert praksis fra private tjenestetilbydere.

Vennlig hilsen

Torunn Janbu e.f.
avdelingsdirektør

Leif Nordbotten
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk